

FAGUTVIKLING

Slik kan utenlandspraksis for sykepleierstudenter planlegges og gjennomføres

Studenter som hadde praksis i Kamerun og Thailand, beskriver økt kulturkompetanse, bedre klinisk observasjonsevne og mer kunnskap om ulike sykdommer.

Ingrid Tjøflåt

Dosent
Avdeling for kvalitet og helseteknologi, Universitetet i Stavanger

Rita Bügelmeier

Universitetslektor
Avdeling for folkehelse, Institutt for helsefag, Universitetet i Stavanger

Siri Nyen

Intensivsykepleier, praksisfasilitator og studiekoordinator
Lovasoa på Madagaskar og Det Norske Misjonsselskap (NMS)

Studentutveksling

Sykepleierutdanning

Kulturkompetanse

Sykepleien 2022;110(90572):e-90572

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2022.90572](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2022.90572)

Hovedbudskap

God informasjon i forkant og veiledning underveis var viktig for at studentene på utveksling til Kamerun og Thailand skulle oppleve at de fikk et forutsigbart, engasjerende, spennende og lærerikt opphold.

Stortingsmeldingen «En verden av muligheter – internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning» har satt et langsiktig mål om at halvparten av norske studenter skal ha et utenlandsopphold i løpet av studietiden (1). Nå er det 16 prosent som reiser ut (1). En strategi for å nå målet er at universitetene må finne nye partnerinstitusjoner i utlandet.

Våren 2022 sendte Universitet i Stavanger (UiS) 15 sykepleierstudenter fra Det helsevitenskapelige fakultet (HV) til Kamerun og Thailand gjennom Det Norske Misjonsselskap (NMS) Exchange. Utvekslingsoppholdet var en femukers praksisperiode som sykepleierstudenter har i sjetten semester.

UiS og NMS Exchange har i mange år samarbeidet om sykepleiepraksis på Madagaskar. Begge partnere ønsket å utvikle og etablere det samme i Kamerun og Thailand.

NMS Exchange er et utvekslingsprogram under NMS som tilrettelegger for praksisopphold for norske studenter i utlandet. Siden 2011 har NMS Exchange tatt imot studenter gjennom Lovasoa Cross-Cultural Competence Center på Madagaskar.

Covid-19 skapte trøbbel

I Kamerun har NMS gjennom 100 år samarbeidet med den Den evangelisk-lutherske kirke (EELC). Kirken eier blant annet et kultur- og kompetansesenter som ligger i byen Ngaoundéré, nord i Kamerun. Senteret har også et gjestehus og en restaurant.

EELC eier et sykehus som tok imot norske sykepleierstudenter. I forbindelse med pilotprosjektet ble det ansatt en lokal studiekoordinator som skulle følge opp studentene de ukene de var i Kamerun. Studiekoordinatoren var også tolk på sykehuset.

I Thailand samarbeider NMS med Den evangelisk-lutherske kirken i Thailand (ELCT). ELCT driver diakonalt arbeid, men eier ingen helseinstitusjoner. I 2020 sa et par private helseinstitusjoner i Bangkok ja til å ta imot norske sykepleierstudenter, men i januar 2022, etter flere bølger med covid-19, ønsket ikke lenger institusjonene å ta imot utenlandske studenter.

Usikkerheten gjorde at studentene fikk lite konkret informasjon før avreise.

Vi brukte derfor mye tid på å finne andre praksisinstitusjoner. Først i april sa et sykehus i Nan-provinsen nord i Thailand seg villig til å ta imot studentene fra UiS. Thailand hadde også strenge smittevernregler og en innreisekarantene som ble opphevet 1. mai 2022.

Usikkerheten gjorde at studentene fikk lite konkret informasjon før avreise. I forbindelse med pilotprosjektet ble det ansatt en lokal studiekoordinator i Thailand.

I tillegg til lokalt ansatte studiekoordinatorer i Thailand og Kamerun har NMS Exchange en global studiekoordinator som har base i Norge, og som koordinerer arbeidet.

Flere obligatoriske informasjonsmøter ble holdt

Allerede ved semesterstart høsten 2021 ble studentene informert om muligheten for utveksling i sjettede semester. Mange søkte på de 15 plassene. Da covid-19 blusset opp igjen i desember 2021, hadde mange av de norske universitetene bestemt seg for å ikke sende studenter utenfor Europa.

Strengte reiserestriksjoner gjorde at NMS' globale studiekoordinator ikke kunne reise for å kvalitetssikre praksisstedene. Studentene fikk dermed lite konkret informasjon om både praksissted og boligforhold før avreise.

Flere av studentene ga tilbakemelding om at situasjonen førte til stor usikkerhet og frustrasjon: «Føler ting var veldig uvisse, og at informasjon kom i siste liten. Mulig dette har rot i covid-19, men det oppleves litt frustrerende og rotete der og da.»

Nysgjerrighet og ydmykhet for kontekst og kultur ble understreket.

I løpet av våren 2022 ble det holdt flere obligatoriske, digitale møter med studentene. Alle informasjonsmøtene ble gjennomført i fellesskap med NMS Exchange og UiS. Informasjon ble publisert på nettsidene, samt at NMS Exchange utarbeidet informasjonshefter.

Studentene fikk informasjon om landet, kulturen, sikkerhet, boforhold, reise, vaksiner, og det ble skissert ulike læresituasjoner. Nysgjerrighet og ydmykhet for kontekst og kultur ble understreket. Det ble fremhevet at det var studentenes ansvar å være aktive, interesserte og oppsøke læringssituasjoner.

I starten av praksisperioden måtte studentene sette opp egne læringsmål, og disse skulle godkjennes av praksislærer. Videre skulle studentenes egevaluering av målene godkjennes i slutten av praksisperioden.

Studentene behandlet syke i fjellene

Det ble besluttet at to lærere fra UiS skulle reise ned sammen med studentene i begynnelsen av mai og være med en uke av utvekslingsoppholdet. Ved oppstarten i Thailand var global studiekoordinator fra NMS Exchange til stede i en uke.

Alle studentene fikk en plan for rulleringen på sykehusene. I Kamerun ble de ti studentene delt inn i fem grupper, og de rullerte på fem ulike avdelinger. De ansvarlige sykepleierne på hver avdeling skulle ha ansvar for studentene.

Sykehuset i Nan utpekte tre sykepleiere som skulle ha ansvar for studentene, og de laget en plan for oppholdet. Studentene var opp til tre dager på én avdeling. De fem studentene ble delt i to grupper. I tillegg fikk studentene delta på en *outreach*, hvor sykepleierne reiste opp i fjellene for å se til syke pasienter hjemme.

Studentene måtte også presentere kliniske situasjoner fra sykehuset for annet helsepersonell på sykehuset. Det kunne for eksempel være situasjoner relatert til behandling av sår, mottak av kritisk syke pasienter, familiens rolle i sykehuset, etiske dilemmaer og så videre.

Det har vært en kjempekjekk praksis.

Student

Studentene brukte den første uken på å formulere læringsmålene for praksisperioden. Lærerne som var involvert i pilotprosjektet, veiledet studentene slik at læringsmålene var relevante for konteksten. Et relevant læringsmål kunne være å videreutvikle og reflektere over verbal og nonverbal kommunikasjon med både pasienter, pårørende og helsepersonell på sykehusene i Kamerun og Thailand.

Sykehusene i Thailand og Kamerun var godt forberedt på å ta imot studentene, og studentene opplevde at de ble veldig godt mottatt:

«Det har vært en kjempekjekk praksis, og måten alle har tatt imot oss på og inkludert oss på, er helt fantastisk.»

Mottakelsen på sykehuset og møtene med lokalbefolkningen, den nye kulturen, rulleringen på ulike avdelinger og deltakelse på ulike utflukter beskrives som det beste med praksisoppholdet. En student uttrykker:

«Å lære om kontrastene fra kulturen i Norge og hvordan kulturen er her i Kamerun. Har blitt kjent med mange kjekke mennesker og lært overraskende mye om tropiske sykdommer og å kunne se hvordan det [organiseringen av sykepleien] fungerer i praksis. Føler meg godt ivaretatt på sykehuset.»

Studentene beskrev at de fikk mer kunnskap om tropiske sykdommer, hiv og tuberkulose samt større forståelse for betydningen av klinisk observasjon:

«Fått et mer klinisk blikk her nede og fått en bedre innføring og sett hvordan sykdommer utvikler seg ved for eksempel tuberkulose og hiv. Dette gjør det lettere å treffe mennesker i Norge med de samme sykdommene.»

Andre læringsutbytter som nevnes av studentene, er økt kulturforståelse og kunnskap om helsesystemene i Thailand og Kamerun, og hvordan en kan anvende tilgjengelige ressurser for blant annet å utføre prosedyrer.

Studentene trekker frem kommunikasjonslæring

Utfordringer som tas opp, er språkbarrierer og kommunikasjon, men samtidig beskriver noen studenter at det har gått over all forventning, og at kommunikasjonsutfordringer er noe en må regne med når en reiser på utveksling. Studentene rapporterer også om de store forskjellene mellom folk. At pasienter ikke får tilfredsstillende behandling fordi de mangler penger til å betale for behandlingen.

Studentene beskriver videre at kunnskapen de har tilegnet seg, kan brukes i en norsk kontekst. Høflighet og respekt for hverandre nevnes av noen studenter. I tillegg beskriver enkelte at kulturkunnskap kan gjøre det lettere å jobbe i et flerkulturelt samfunn. Det kan gi økt bevissthet rundt nonverbal kommunikasjon, kunnskap om tropiske sykdommer, hiv og tuberkulose samt et mer trent klinisk blikk.

En student uttalte: «Jeg tar med meg kommunikasjonsferdighetene hjem. Disse kan jeg benytte meg av på sykehus i Norge også. I tillegg har jeg lært masse om kultur, noe som kanskje kan ha gitt meg større forståelse for kulturelle forskjeller.»

I Thailand brukte studentene og sykepleierne Google Translate.

Noen studenter nevner også at utvekslingsoppholdet har ført til at de setter mer pris på det gode helsevesenet vi har i Norge.

Studentene fikk veiledning av sykepleiere på sykehusene og ukentlige veiledninger med lokale studiekeordinatorer. Studentene i Kamerun hadde også et par timer franskundervisning den første uken. I tillegg fungerte den lokale studiekeordinator som tolk på sykehuset.

I Thailand brukte studentene og sykepleierne Google Translate når de skulle kommunisere. Videre ble det gjennomført et par digitale veiledninger med ansvarlige fra UIS.

Samarbeidsprosjektet om praksisoppholdet i Thailand og Kamerun var en positiv og lærerik erfaring. Et femukers praksisopphold i et annet land er kort tid. Vi var usikre på om oppholdet var for kort til at studentene kunne få gode nok læringsutbytter. Men studentene uttrykker at de har hatt et lærerikt og spennende praksisopphold. De beskriver økt kulturkompetanse, bedring av klinisk observasjonskompetanse og økt kunnskap om ulike sykdommer som de ikke har sett i Norge.

Studentene opplevde at de er blitt mer bevisst på kommunikasjon, høflighet og respekt i møte med pasienter og pårørende. De samme funnene er dokumentert i tidligere studier hvor en har kartlagt norske studenters erfaring med utveksling i det globale sør (2–3), selv også etter kortere praksisopphold (2). I tillegg rapporterte studentene at de vil ta med seg denne kunnskapen inn i en norsk kontekst.

Dette mener vi er viktig for å få gode praksisopphold

Vi har gjort oss noen refleksjoner rundt hva vi tenker er viktige suksessfaktorer for å få gode praksisopphold. Studentene uttrykte frustrasjon over den usikre situasjonen på forhånd. Det samme med mangelen på konkret informasjon, spesielt med tanke på praksis i Thailand.

Vi var tydelige overfor studentene om at det kom til å være stor usikkerhet knyttet til om det faktisk ville være gjennomførbart å reise på grunn av covid-19. Vi var også åpne om utfordringene knyttet til praksisinstitusjoner i Thailand. Likevel ga de fleste av studentene tilbakemelding om at informasjonen kom sent, og at usikkerheten var utfordrende.

Vi tenker at god informasjon på forhånd er viktig, slik at studentene kan forberede seg mest mulig på hva som venter dem. Det ble arrangert flere obligatoriske, digitale møter med studentene, og i tillegg ble det utvekslet informasjon på e-post.

Samtidig ser vi at det er noe informasjon som glipper, og at studentene i tillegg oppfatter informasjon ulikt. Det er viktig at studentene ansvarliggjøres i den forstand at de må lese informasjonsskrivet og delta på informasjonsmøtene.

Det er viktig å bruke tid på å sette studentene i stand til å reflektere over det de opplever.

Studentene ga tilbakemelding om at de opplevde å bli tatt godt imot i praksis. En avgjørende faktor var samarbeidet med de lokale partnerne i Kamerun og Thailand. Det var essensielt å ha ansatte ute som kunne tilrettelegge for praksisoppholdet. De ansatte brukte sine nettverk til å bygge gode relasjoner til praksisinstitusjonene. Det ville vært vanskelig å få til noe liknende fra Norge.

Basert på tidligere veiledning av studenter på utveksling ser vi at studentene trenger hjelp til å sette det de erfarer, inn i en kontekst. Studentene har en tendens til å tenke i «vi»- og «de»-bokser når kulturforskjellene blir store. Det er også dokumentert i studier (2). Derfor er det viktig å bruke tid på å sette studentene i stand til å reflektere over det de opplever.

Vi hadde ukentlige gruppeveiledninger med studentene gjennom oppholdet. I dette pilotprosjektet var det lokalt ansatte som hadde ukentlige samtaler med studentene. I tillegg hadde læreren fra UiS og den globale studiekoordinatoren et par veiledningssamtaler med gruppene.

I de siste veiledningssamtalene med studenter erfarte vi at studentene omtalte praksissted og omgivelser med forståelse og respekt. Vi tror at veiledningen studentene fikk underveis, var en viktig medvirkende faktor.

Studentene fikk ofte invitasjoner

Både i Kamerun og Thailand var de ansatte på sykehusene aktive i møtene med studentene. I Kamerun fikk de norske studentene god kontakt med noen lokale studenter. I tillegg ble det arrangert fotballkamper og middager med de ansatte på sykehuset.

I Thailand gikk det nesten ikke en dag uten at studentene ble invitert hjem til en av legene eller sykepleierne på sykehuset, eller at de ble invitert med på turer. Dette bidro til at studentene ble kjent med de lokalt ansatte utenfor jobbsettingen, noe som vi tror virker positivt inn på å minske gapet mellom «oss» og «dem».

Vi ønsker derfor å fremheve at sosiale aktiviteter med lokale er en viktig faktor for å få økt forståelse for hverandre, og for at studentene opplevde at de hadde et godt praksisopphold.

Målet vårt er å fortsette med utvekslingssamarbeidet.

I denne artikkelen har vi tatt for oss studentens læring under utvekslingen, samarbeidet mellom NMS Exchange og UiS og viktigheten av lokale partnere i Kamerun og Thailand. Målet vårt er å fortsette videre med utvekslingssamarbeidet.

Studentene rapporterte at de vil ta med seg kunnskapen de har fått fra praksis i Thailand og Kamerun, inn i en norsk kontekst. Det er vi nysgjerrige på, fordi vi ikke vet noe om hvordan det vil vise seg i praksis. En av våre målsettinger er å gjøre intervjuer med studentene som nå er ferdigutdannet og i arbeid.

I tillegg ønsker vi å kartlegge hvordan sykehuspersonalet og de lokalt ansatte erfarer å arbeide sammen med norske studenter og samarbeidspartnere. Utveksling bør være toveis.

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

PRAKSISOPPHOLD: Tidligere i år reiste en gruppe norske sykepleierstudenter på praksisutveksling til Thailand og Kamerun.... **LES MER** ▾

1. Meld. St. 7 (2020–2021). En verden av muligheter – internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning. Oslo: Kunnskapsdepartementet; 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/3e623f4c93b04cbcadc289224d06de84/no/pdfs/stm202020210007000dddpdfs.pdf> (ned 07.11.2022).
2. Ulvund I, Mordal E. The impact of short-term clinical placement in a developing country on nursing students: a qualitative descriptive study. *Nurse Educ Today*. 2017;55(8):96–100. DOI: [10.1016/j.nedt.2017.05.013](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.05.013)

3. Hovland OJ, Johannessen B. Sykepleiestudenter utvikler kulturell kompetanse på utveksling i Tanzania. Sykepl Forsk. 2018;13(73782):e-73782. DOI: [10.4220/Sykepleienf.2018.73782](https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2018.73782)